

NiNÄ-nytt

2017-1

Behövs ett nytt informationsforum?

NiNÄ-nytt är tänkt som ett digitalt förmedlat informationsblad för i första hand styrelser i kretsarna och övriga som är förtroendevalda. Intentionen är bl.a. att mera direkt och någorlunda kontinuerligt kunna informera om det som händer eller planeras av länsförbundet och i kretsar och verksamhet som är initierad av samarbetet inom Naturskyddsföreningen i Väst (Regionskansliet).

Informationsbladet ska dock även kunna tjäna som ett forum för att inom en större krets föra fram idéer om verksamhet samt för att kunna debattera de frågor som man anser vara angelägna för natur- och miljövård inom vårt verksamhetsområde eller mer generellt.

Länsförbundet har ju nu åter en fungerande hemsida (<http://norra-alsvsborg.naturskyddsforeningen.se/>) där korta inlägg kommer att förmedla olika aktiviteter, som bl.a. direkt kan kommenteras. På hemsidan presenteras också kontaktuppgifter till styrelsen och övriga som är förtroendevalda, och efter successiv utbyggnad kommer här vidare att återfinnas föreningens ståndpunkt i olika frågor liksom protokoll från

länsstämmor m.m. På första sidan finns dessutom ett kalendarium som omfattar alla de aktiviteter som kretsarna skrivit in i sina kalendarier. För att denna funktion ska kunna utgöra en viktig källa till information om aktiviteter i närbelägna kretsars verksamhet krävs att varje krets vinnlägger sig om att skapa ett kalendarium.

AKTUELLT

Under denna rubrik kommer det att informeras om aktiviteter som äger rum och där det kanske ofta krävs en anmälan.

Länsförbundet har planerat för en egen **länskonferens** som äger rum i början av mars. Ett par kortare meddelanden med viss förhandsinformation har redan skickats ut och sedan i julas har en inbjudan funnits på vår hemsida. På nästa sida återfinns denna information från hemsidan. Det är viktigt att den sprids till samtliga förtroendevalda inom kretsarna då styrelsen förväntar sig att helst två personer från varje krets deltar. Vi ska diskutera skogsstrategier, bl.a. hyggesfritt, samt de möjligheter som kan finnas att öka intresset för förtroendeuppdrag i föreningen på olika nivåer.

Länsförbundskonferens

LÖRDAGEN DEN 11 MARS kl. 10-16, Bergagården Hunneberg.

Sveriges skogar är en av landets viktigaste naturresurser med stor betydelse för ekonomin, men skogarna är genom sin stora areal också hemvist för ett mycket stort antal arter av olika grupper, är alltså viktiga för den biologiska mångfalden i vårt land. Skogarna ger också möjlighet för rekreation och friluftsliv och tillhandahåller många andra viktiga ekosystemtjänster.

Dagens moderna och storskaligt rationella skogsbruk baserat på kalhyggesbruk har inneburit stora förändringar för främst de arter som är beroende av en längre skoglig kontinuitet, en stor mängd död ved, trädslags- och åldersvariation. De senaste utvärderingarna av miljömålet "Levande skogar" visar att de uppsatta målen inte kommer att nås och i vissa områden är utvecklingen fortsatt negativ. Det behövs alltså en helt ny strategi för skogsbruket som är baserad på hyggesfria metoder, som innebär att ett kontinuitetsskogsbruk etableras över stora arealer. För att rädda mångfalden räcker sannolikt inte det formella skyddet av ytor vilka blir till "öar" i ett i övrigt monotont skogslandskap, stora ytor av skog brukad med hyggesfria metoder kan dock i ett landskapsperspektiv binda samman de värdefulla kärnområden som skyddats.

Strategier för hyggesfritt skogsbruk är något som vi naturvårdare måste börja arbeta för mer aktivt, och Martin Jentzen som arbetar med hyggesfritt skogsbruk kommer i en föreläsning under förmiddagen att introducera oss i dessa strategier.

Kanske kan vi med en stor andel hyggesfritt skogsbruk slippa se syner som bilderna ovan.

Hur kan vi nå fler aktiva för förtroendeuppdrag?

Under eftermiddagen ska vi ägna oss åt föreningsinterna frågor som berör styrelsearbete och hur vi når och lyckas aktivera fler personer för de olika förtroendeuppdragen som vi måste ha för att kunna vara en aktiv förening. Och framförallt hur når vi fler unga och lyckas engagera dessa. Länsförbundet i Skåne har arbetat med dessa frågor under ett antal år och bl.a. tagit fram en broschyr som finns att hämta på länken:

[Tillsammans har vi kraft att förändra](#)

Många av länsförbundets kretsar har en åldrande kader av förtroendevalda och det är viktigt att vi kan få en bra succession med duktiga naturvårdare. Till vår hjälp i dessa diskussioner har vi personal från föreningsavdelningen på riksföreningen.

ALLTSÅ:

Konferens **lördag 11 mars kl. 10 – ca 16**. Vi samlas på Bergagården, Hunneberg kring 9:30 för gemensamt kaffe. kl. 12:30 äter vi lunch och sedan får vi även kaffe under eftermiddagen kl. 15. Länsförbundets styrelse ser gärna att minst två personer som är förtroendevalda kommer från varje krets (gärna fler). Förtäring och resa bekostas av länsförbundet. Anmälan senast söndag 5 mars till INGVAR ARVIDSSON eller INGVAR ANDERSSON, på e-post eller telefon (se hemsidan). Har ni speciella kostkrav så meddela även detta vid anmälan.

Debatt

Hög tid att skrota kalhyggesmetoden!

Allt för länge har den förödande kalhyggesmetoden fått förstöra våra en gång så rika skogar. Den biologiska mångfald vi möter i dagens skogar är bara skuggan av det som fanns innan revirförvaltaren på Domänverket, Joel Vretlind, presenterade metoden 1950. Han kunde visa på mycket fina föryngringar och detta var nog för att hela skogssverige skulle anamma metoden utan någon som helst utvärdering av vad den skulle innebära för skogens liv. Nästa 2 000 skogslevande arter är idag rödlistade och många därtill starkt tillbakaträngda. Än idag är det ekonomiska skogsbruket så dominerande och värdet av den biologiska mångfalden och rekreativsvärdet så lågt satt, att det endast marginellt påverkar sättet att bruka våra skogar. Det är ju våra skogar, landets skogar, allas skogar!

Vi har sett hur det gick för vitryggen, som vi trodde för 25 år sedan, att vi skulle kunna rädda. Tjäder och järpe har gått starkt tillbaka, orre och skogshare nästan helt försvunnit, kungsfågel, tofsmes, talltita ses sällan under en skogsvandring. De vintertid alltid förekommande mestågen ses inte längre. Detta borde väl räcka för att alla skulle inse, att skogsbruket måste förändras. Det är väldigt tyst och lugnt i

skogsdebatten och det är väl just så som många vill ha det.

Det finns ett annat skogsbruk

Finns det då något alternativ till detta brutala skogsbruk? Naturligtvis finns det! Det är ju inte så länge sedan vi hade tjäderspel här i Dalsland med 50 spelande tuppar och ett oräkneligt antal orrspel och skogsharen skuttade överallt. Det var ju när skogen höggs genom gallring, blädning eller små hyggen. Är det möjligt att backa till ett sådant hänsynsfullare skogsbruk? Säkert inte lätt, men omöjligt tror jag inte det måste vara. Det finns exempel från andra länder med helt andra metoder. Det görs också här försök med alternativa skogsskötselmetoder. I Munkedal har Martin Jentzen startat företaget Silva Skog med inriktning på att lära ut hur man kan bedriva ett hyggesfritt skogsbruk – och med god ekonomi.

Martin kommer till Bergagården

Länsförbundet har därför bjudit in Martin Jentzen till Bergagården den 11 mars. Kan vi i kretsarna hjälpa till att föra ut budskapet om ett annat skogsbruk? Det behövs en stor informationsinsats för att få skogsägarna att tro, att det finns ett nytt och bättre sätt att sköta skogen. Viss hjälp kan vi nog få. När man läser Skogsstyrelsens tidning Skogs-Eko finner man artiklar, som är mycket positiva till nya skogsbruksformer. Det är inte omöjligt att det börjar gå vår väg!

Ingvar Arvidsson

Kallelse till länsstämma 2017, - lördagen 6 maj kl. 10

Värd för länsstämman är **kretsen i Vårgårda**, och Länsstämman äger rum i **Nårunga församlingshem** (en kartlänk och beskrivning finns nedan). Vi samlas gärna som vanligt någon halvtimme innan stämman för gemensamt kaffe och prat.

Styrelsen erinrar om att motioner till stämman ska vara inlämnade senast 1 februari för att förslag som ska beslutas ska kunna sändas till kretsarna senast en månad innan stämman. Vi påminner vidare om att styrelsen och valberedningens ordförande, *Ingemar Andersson(Åmål) tfn: 0532-71908 alternativt e-post: ingemarand48@hotmail.com* förväntar sig att ni ute i kretsarna arbetar för att få fram förslag på de förtroendemän som behöver väljas.

Efter förhandlingarna kommer vi att guidas inom det närbelägna **Ljungåsreservatet**, och här intas också den medhavda lunchmatsäcken i någon solig backe. Ljungås reservatet tillkom ju med benäget bistånd från länsförbundet som därför också utser två personer i Stiftelsen Ljungås styrelse. Ljungås är ett intressant område (se nedan) som exempel på en numera vanligen försvunnen bondemiljö.

[Hitta till Nårunga församlingshem](#) :

Kommer man norr ifrån så kör man riksväg 42 genom Vårgårda mot Borås. Efter ca 10 km, vid Ljurhalla tag av höger mot Nårunga. Kör rakt fram på Ljurhallavägen (ca 8 km) och passera genom Nårunga. Sväng höger vid Björkehill (ca 400 m innan väg mot Kärtared), efter ca 400 m sväng vänster och kör ca 100 m och gå sedan ytterligare 100m.

Kommer man västerifrån på E20 från söder tag höger på väg mot Kärtared (Ljurfalla) ca 6 km och sedan höger (söderut) mot Närunga i fyrvägskorset ca 5 km. Sväng vänster (norrut) på Ljurfhallavägen efter ca 400 m ta vänster ca 400 och vänster 100m gå till församlingshemmet.

Anmälan till Göran Frantz, Vårgårda, tfn.: 0322-62 03 24, e-post: goran.Frantz@tele2.se senast måndag 1 maj.

VÄL MÖTT!

Ljungås- natur & kulturhistoria i ett

I ett unikt naturreservat med kringliggande kulturmiljö ligger detta skogsbondehemman från 1800-talet som i dag lever vidare med hjälp av Ingela Sjöberg, systerbarnbarn till Oskar som brukade gården fram till 1990. Oskar Andersson föddes 1899 och levde hela sitt liv på Ljungås. Han levde mycket enkelt, trots att skogen kunde gett honom stora inkomster. Oskar prioriterade annat än det som går att köpa för pengar. Om Oskar går att läsa i Dan Korns böcker "På Böggda", "Utdöingsbygd" och "Återbesök i böggda".

När Oskar på Ljungås gick bort blev hans systers barnbarn Ingela Sjöberg ägare till Ljungås som önskade att Oskars livsverk skulle bevaras. Efter idogt arbete av bland annat Naturskyddsförening och kommunledning kunde reservatet invigas i juni 1993.

Åkrarna på Ljungås är i stort sett oförändrade sedan slutet av 1800-talet. skillnaden är att de har stenröjts på 1930-talet. Stentippen ligger nedanför åkern mot Störtaredsdalen.

Vad har hänt inom Länsförbundets verksamhetsområde under 2016?

Under året har en hel del reservat tillkommit inom framförallt skogarna i Risveden och uppe i Dalsland bl.a. på initiativ av våra medlemmar.

Ett stort område (drygt 700 ha) på östsidan av Stora Le som förutom en större vattenareal även innefattar flera skogsområden med mycket höga naturvärden där rödlistade och sällsynta arter av bl.a. lavar förekommer.

Reservatet vid St. Le befinner sig, liksom de nya reservaten i Risveden (tot. drygt 500 ha), inom de områden som Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen i regional nedbrytning av den nationella strategin för skogsskydd definierat som värdeetrakt. Detta har visat sig vara i stort sett ett absolut krav för att kunna skydda ett område.

Risvedengruppen har i ett fall misslyckats mkt p.g.a. av att ett område legat utanför

Ågornas gräs togs tillvara av Oskar, den siste bonden, så länge som han hade kor. Omkring 1960 började igenväxningen. Äng och hage har restaurerats och hålls öppna med slåtter och bete. I väster mellan åker och skog, ligger ett sluttande källkärr med rik växtlighet.

Mangårdsbyggnaden, som ligger på en höjd, uppfördes kring sekelskiftet 1800. huset är en parstuga, även kallad långloftsstuga. Byggnaden är i 1,5 våning, timrad med stående lockpanel. Den har två s.k. bislag; farstukvistar uppburna med konsoler och två sittbrädor. Därutöver välvda tak, täckta med spån.

Renoveringen har skett i samråd med läns museet. Ladugården föll ihop på 1950-talet. Den har ersatts med en tidstypisk ladugård från Kärnhult, Närunga, uppförd första gången 1871. Lillstugan kan tidigare ha varit ett undantagshus från 1864. Här hittar du Ljungåsrummet.

värdeetrakt. I ett ännu inte avgjort fall blir kanske

Artskyddsförordningen (bl.a. finns tjäderspel inom området) den faktor om kanske kan ändra utfallet. I en tidigare klagan (till regeringen) över Länsstyrelsens beslut tillerkändes Lerumskretsen inte talerätt, men i de ärenden baserade på Artskyddsförordningen har föreningen definitivt talerätt.

Det 'nya Kometprogrammet' som regeringen beslutat om har så sakta kommit igång. Reglerna är dock nya så tillvida att samma kriterier ska gälla som för övriga skyddsbeslut och inga särskilda medel finns tillgängliga.

Tumultet på Hunneberg.

Naturskyddsföreningen i Trollhättan, artskyddsexperter och så småningom även kommunerna kring Bergen har engagerat sig mot de avverkningar som Sveaskog planerat inom Ekoparken. De arealer som planerades bli

avverkade var inte så stora, men i flera fall var de områden som skulle huggas hemvist för bl.a. rödlistade svampar. Aktionen, vilken även länsförbundet deltog i med ett brev till Sveaskogs styrelse, har resulterat i möten och ett par grupper som ska se om målsättningarna med ekoparken och dess skötsel behöver utvecklas. I detta arbete kommer vi i länsförbundet att engagera oss.

Regionkansliet och samarbetet med övriga länsförbund

Under det gångna året har tyvärr kansliet åter blivit en fortsatt följetång med vikarier och snabba byten av ordinarie samordnare. I det långa loppet är det en ohållbar situation, då fungerande kansli med en duktig samordnare är viktigt för länsförbund och kretsar. Stora infrastrukturfrågor och en allt intensivare byggnation i regionen är resurskrävande i ett läge där de mer traditionella naturvårdsfrågorna också kräver insatser.

Problemen bottnar förmodligen i både en något oklar arbetssituation för samordnaren och en alltför otydlig beskrivning av arbetsuppgifterna som styrgrupp och ledning inte kunnat bemästra. Ett omtag är på gång och då ska också en ny samordnare, vilken förhoppningsvis blir kvar ett antal år, kunna anställas och växa in i arbetet.

Det som ändå fungerat bra under kansliets tid är samarbetet med kretskonferenserna, som via ett antal föredragshållare bidragit till god utbildning och ibland samlat riktigt många deltagare. Som de två senaste konferenserna i Trollhättan och Hjo. Inför årets kretskonferens så kan ni gärna komma med inspel om temata till styrgruppen.

Rapport från kretskonferensen i Hjo:

Årets gemensamma konferens för alla länsförbund inom Naturskyddsföreningen Väst hölls i Hjo och handlade om rinnande vatten och vandringshinder. Vi fick bra tips från Christer Borg, Älvräddarna på hur man driver vattenrådsfrågor och expertråd från juridikkunniga Rebecca Nordenstam från rikskansliet. Hans Göran Hansson från Hjo berättade mycket inspirerande om Hjoån och hur ett gäng fiske- och naturintresserade personer lyckats åtgärda det ena hindret efter det andra så att öringen åter kan vandra upp och leka långt upp i ån. I kvällsmörkret fick vi sedan i ficklampans sken se mängder av lekande öring; små, stora och väldigt stora. En makalös upplevelse som avslutades med mysigt fika i en gammal kvarnbyggnad och

promenad i marschallernas sken hem. Nästa dag fick vi se alla åtgärder i dagsljus - men då höll sig fisken gömd minsann!

/Barbara

Rovdjurssituationen i Västra Götaland

Sedan tillstånd givits att skjuta vargar på Bredfjället och beslutet om att skjuta en Kroppefjällsvarg har länet inte haft någon 'egen' vargföryngring. Det till Tiveden flyttade invandraparet med större delen av reviret inom Örebro län har två år fått genetiskt viktiga valpar, men flertalet har dödats på olika sätt och i nuläget är det oklart om det finns något vargpar i reviret. Viltförvaltningsdelegationen i länet (VFD) har satt ett mål om att förvaltningen ska vara 3 föryngringar i länet, något som vi i nuläget alltså är långt ifrån att nå.

Länet har ju sedan relativt lång tid tillbaka haft en lodjursstam, vilken dock till följd av bl.a. jakt har varierat, och periodvis varit under miniminivån som VFD fastslagit. Under de senaste åren har stammen i Dalsland varit svag och länsförbundet har i brev till Länsstyrelsen påtalat att tjuvjakt kan vara en orsak. I motsats till detta har en mindre koncentration av föryngringar (2016 är 6 stycken belagda) skett inom sjuhäradshöjderna. I området har också ett större antal angrepp på får skett, men de av Länsstyrelsen beslutade skyddsjakterna har varit resultatlösa. Inför årets säsong har Länsstyrelsen beslutat om licensjakt på 8 lodjur oavsett ålder och kön, trots att det är känt att det oftast är ensamma hannar som är ett problemdjur. Beslutet har överklagats av fler olika organisationer bl. a. länsförbunden i Norra och Södra Älvsborg.

Förklädd dovhjort

redaktör: Ingvar Andersson
(b.ingvar.andersson@telia.com)